Lietas Nr. C35142613
Lietas arhīva Nr. C-0176-15/19

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Siguldā 2015.gada 26.oktobrī

Rīgas rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Ineta Riekstiņa
ar tiesas sēdes sekretāri Ivetu Jungu
piedaloties prasītājas pārstāvei zvērinātai advokātei Ievai Sakovičai un atbildētājas pārstāvim zvērinātam advokātam Timuram Šikam, atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret SIA „/nosaukums/" par darba algas samaksas un atlaišanas pabalsta piedziņu, un

k o n s t a t ē j a

2013.gada 28.novembrī prasītāja vērsusies tiesā ar prasību par neizmaksātās darba algas un atlaišanas pabalsta piedziņu no SIA „/nosaukums/", norādot, ka 2001.gada 31.martā starp prasītāju kā „Darbinieku" un atbildētāju kā „Darba devēju" noslēgts Darba līgums Nr.2, saskaņā ar kuru prasītāja pieņemta darbā par pārdevēju. Prasītājas darba izpildes vieta noteikta santehnikas veikalā /adrese/. SaskaņāarDarba līguma 3.2.1.punktu darba samaksa noteikta Ls 200 mēnesī, kas izmaksājama katra mēneša 15.datumā.

2011.gada novembrī prasītāja izmantojusi sev pienākošos ikgadējo atvaļinājumu. 2011.gada 1.decembrī, ierodoties savā darba vietā, veikala telpās vairāk nav varējusi iekļūt. Durvis bijušas aizslēgtas un no iekšpuses aizkrāmētas ar plauktiem. Tādējādi prasītāja nav varējusi pildīt savus Darba līgumā noteiktos pienākumus. Atkārtoti ierodoties savā darba vietā, konstatējusi, ka santehnikas veikals tur vairāk neatrodas, veikala telpās darbojas nepazīstami cilvēki un pie durvīm pielikts uzraksts ar pavisam cita uzņēmuma nosaukumu. Nekādus rīkojumus vai norādījumus par saimniecisku, organizatorisku vai līdzīgu pasākumu veikšanu uzņēmumā, kā rezultātā prasītājai tiktu mainīti Darba līguma nosacījumi (pienākuma izpildes vieta vai amats), no atbildētāja prasītāja nav saņēmusi.

Pamatojoties uz minēto, no 2011.gada 1.decembra Darba devējs pēc savas iniciatīvas prasītāju nav nodarbinājis, un viņa atrodas piespiedu darba kavējumā un pretēji normatīvajos aktos noteiktajam, prasītāja nav saņēmusi arī darba samaksu.

No Valsts darba inspekcijas uzzinājusi, ka atbildētāja, pamatojoties uz mutisku vienošanos, prasītājai piešķīrusi atvaļinājumu no 2011.gada 1.decembra bez darba samaksas saglabāšanas, līdz brīdim, kad valde pieņems citu lēmumu, bet šāda rīcība ir nelikumīga, jo šādu atvaļinājumu prasītāja nav lūgusi. 2013.gada 18.jūlijā nosūtījusi atbildētājai vēstuli, lūdzot aprēķināt un izmaksāt viņai nesamaksāto darba algu par laika periodu no 2011.gada 1.decembra līdz 2013.gada 30.jūnijam, kā arī piedāvājusi slēgt vienošanos par darba attiecību izbeigšanu, kurā tiktu risināts jautājums par viņai pienākošos naudas summas apmēru un samaksas kārtību. Atbilde uz šo vēstuli netika saņemta.

2013.gada 7.septembrī saņēmusi atbildētājas paziņojumu par Darba līguma izbeigšanu no 2013.gada 30.septembra, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu (darbinieku skaita samazināšana).

Prasītāja norādījusi, ka neiebilst darba attiecību izbeigšanai ar atbildētāju, tikai konkrētajā gadījumā jāatrisina jautājumi par viņai pienākošos summu izmaksu, izbeidzot darba attiecības. Prasītāja norādījusi, ka viņai pienākas darba algas samaksa par visu piespiedu darba kavējuma laiku, kā arī atlaišanas pabalsts trīs mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, ja darbinieks pie attiecīgā darba devēja bijis nodarbināts no 10 – 20 gadiem.

Pamatojoties uz Darba likuma 6., 30., 31.pantu, 74.panta otro un trešo daļu, 128.panta pirmo daļu, 112.panta pirmās daļas 3.punktu lūdz:

1) piedzīt no SIA „/nosaukums/" par labu /pers. C/, neizmaksātās darba algas parādu Ls 4400, ieturot sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokli atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli prasībām";

2) piedzīt no SIA „/nosaukums/" par labu /pers. C/, neizmaksāto atlaišanas pabalstu trīs mēnešu vidējās izpeļņas apmērā Ls 600, ieturot sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokli atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli prasībām";

3) piedzīt no SIA „/nosaukums/" par labu /pers. C/ izdevumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, tai skaitā izdevumus advokāta palīdzības samaksai;

4) noteikt nekavējošo sprieduma izpildi.

2013.gada 4.decembrī saskaņā ar Civilprocesa likuma 148.pantu atbildētājai nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, nosakot termiņu rakstveida paskaidrojuma sniegšanai līdz 2014.gada 4.janvārim (lietas 14.lapa).

2015.gada 3.februāra tiesas sēdē iesniegti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasītājas prasību neatzīst (lietas 33.-34.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka 2001.gada 31.marta darba līgumu Nr.2 ar prasītāju atbildētājas vārdā noslēdzis atbildētājas pārstāvis /pers. D/. /pers. D/ gan darba līguma noslēgšanas laikā, gan šobrīd ir atbildētāja dalībnieks un izpildinstitūcijas loceklis. Bez tam, /pers. D/ ir prasītājas vīrs vai "civilvīrs" (*atbildētājai nav zināms, vai prasītāja ar /pers. D/ ir noslēgusi laulību)* un viņi abi dzīvo kopā /adrese B/.

2000-jos gados starp prasītājas vīru /pers. D/ un pārējiem atbildētājas dalībniekiem un valdes locekļiem – /pers. E/, /pers. F/ un /pers. G/ vairākkārt radušās domstarpības sakarā ar /pers. D/ neapdomīgajām un nesaimnieciskām darbībām atbildētājas valdē. 2011.gada 3.oktobrī notikusi atbildētājas dalībnieku sapulce, kurā dalībnieki nesekmīgi mēģinājuši izlemt vairākus atbildētāja komercdarbībai svarīgus jautājumus. Pēc minētās sapulces pārējie atbildētājas valdes locekļi uzzinājuši, ka pie atbildētājas nodarbināta /pers. D/ sieva – prasītāja. Ņemot vērā pastāvošo situāciju (domstarpības starp /pers. D/ un pārējiem atbildētājas dalībniekiem un valdes locekļiem), atbildētāja vienojusies ar prasītāju par to, ka no 01.12.2011. prasītāja aiziet atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas līdz brīdim, kad atbildētājas dalībnieki un valde (t.sk. prasītājas vīrs /pers. D/) tiks skaidrībā savā starpā par uzņēmuma komercdarbības turpināšanas perspektīvām. Nekādus iebildumus par savu došanos atvaļinājumā prasītāja nebija cēlusi.

Atbildētāja norādījusi, ka Darba likuma 153.panta trešā daļa nenosaka, ka darbinieka pieprasījumam piešķirt viņam atvaļinājumu bez darba samaksas saglabāšanas ir obligāti jābūt rakstiskam.

Savā prasībā prasītāja norādījusi, ka pēc būtības neiebilst darba tiesisko attiecību izbeigšanai no 2013.gada 30.septembra, kā tas norādīts 2013.gada 28.augusta paziņojumā Nr.DL2/13. Tomēr nav saprotams, kāpēc prasītāja iebildumus sākusi celt par savu nenodarbināšanu (dīkstāvi) tikai gandrīz divus gadus pēc sava "piespiedu darba kavējuma" uzsākšanas.

Darba likuma 30.pants nosaka, ka individuāli tiesību strīdi starp darbinieku un darba devēju, ja tie nav izšķirti uzņēmumā, izšķirami tiesā. Prasītāja nav apstrīdējusi tiesā atbildētāja 01.12.2011.rīkojumu Nr.01/122011 par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu.

Secināms, ka norādītais rīkojums ir spēkā. Bez tam, arī pašas prasītājas darbības – pilnīga bezdarbība gandrīz divu gadu garumā, liecina par to, ka viņa piekrita norādītajam rīkojumam un ne mazākajā mērā nevēlējas pildīt un nepildīja savus darba pienākumus.

Ņemot vērā minēto, vadoties no Darba likuma 30. un 153.panta trešās daļas, lūdz pilnīgi noraidīt prasītājas prasību par darba algas parāda piedziņu un atlaišanas pabalsta piedziņu.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve prasību uzturēja saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto pamatojumu.

Papildus paskaidroja, ka visu 2012.gadu prasītāja nav sastāvējusi darba tiesiskajās attiecībās ar citu darba devēju, bet 2013.gadā prasītāja stājusies darba tiesiskajās attiecībās pie cita darba devēja. Prasītāja saslimusi un 2013.gada 29.aprīlī ar izsniegto darbnespējas lapu vērsusies Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā, bet nav varējusi saņemt slimības pabalstu, jo izrādījies, ka prasītāja atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas. Pēc tam viņa devusies uz Valsts darba inspekciju. No Valsts darba inspekcijas uzzinājusi, ka atbildētāja izdevusi rīkojumu par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu.

Uzskata, ka darba devēja šādu rīkojumu izdevusi, lai izvairītos no pienākuma izmaksāt darba samaksu. Par rīkojuma esamību uzzinājusi 2013.gada 11.jūnijā.

Uzskata, ka nav bijis nepieciešams apstrīdēt šo atbildētājas rīkojumu, jo saskaņā ar Darba likuma 6.pantu šis rīkojums nav spēkā.

2013.gada 30.septembrī atbildētāja ar prasītāju izbeigusi darba tiesiskās attiecības, bet netika izmaksājusi ne darba samaksu, ne atlaišanas pabalstu.

Norādīja, ka pēc atgriešanās no atvaļinājuma, prasītājas darba vietā /adrese/atradies jau cits uzņēmums. Prasītāja vairākkārt 3-4 reizes ieradusies darbā decembrī un arī janvārī, bet atbildētāja viņu ar darbu netika nodrošinājusi. Prasītāja darbā ieradusies arī 2.novembrī, lai paņemtu personīgās mantas, taču darba vietā nav varējusi iekļūt.

Atzina, ka pie atbildētājas rakstveidā līdz 2013.gada jūlijam nav vērsusies. Gaidījusi atbildētājas rīcību. Prasītājai bijusi vēlēšanās atgriezties darbā.

Par to, ka prasītājai piešķirts bezalgas atvaļinājums, prasītāja uzzinājusi 2013.gada 11.jūnijā.

Uzskata, ka nav obligāti prasīt šī rīkojuma atzīšanu par spēkā neesošu, jo šis rīkojums nav spēkā, pamatojoties uz Darba likuma 6.pantu.

Pusotra gada laikā prasītāja nevērsās pie atbildētājas, jo gaidījusi risinājumu no darba devēja.

Neapstrīd, ka bijusi informēta par domstarpībām sabiedrības vadībā. Prasītāja sapratusi, ka sabiedrības vadībā kaut kas notiek.

Lūdza prasību apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis prasību neatzina, uzturēja rakstveida paskaidrojumus.

Norādīja, ka prasītāja nav pierādījusi prasības pieteikumā, īpaši otrajā rindkopā norādīto. Nav pamata runāt, ka prasītājai tikusi liegta iespēja strādāt.

2011.gada 1.decembrī izdoto rīkojumu par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu prasītāja nav apstrīdējusi. Norādīja, ka prasītājai šī rīkojuma saturs un tā izdošana bijusi zināma.

Ja prasītāja atradās dīkstāvē, nav pierādījumu, ka viņa vērsusies pie darba devēja. Vairāk kā pusotra gada laikā prasītāja nav vērsusies ne tiesā, ne darba inspekcijā ar pretenzijām par dīkstāvi.

Sabiedrības izpildinstitūcijas locekļi /pers. E/ un /pers. D/ runājuši ar prasītāju.

Tā kā uzņēmumam nav bijuši līdzekļi, lai veiktu darba samaksu, un prasītāja netiktu atlaista no darba, starp pusēm notikusi vienošanās par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu prasītājai. Norādīja, ka rīkojums prasītājai izsniegts "uz rokas".

Uzskata, ka prasītāja savā labā izmantojusi dalībnieku starpā pastāvošo strīdu, vēršoties Valsts darba inspekcijā un pēc tam arī tiesā.

Lūdza prasību noraidīt.

M o t ī v u d a ļ a

Noklausījusies prasītājas un atbildētātājas pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota, bet apmierināma daļēji.

Darba likuma 28.panta pirmā daļa noteic, ka darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar darba līgumu.

Lietā nav strīda, ka 2001.gada 31.martā starp prasītāju /pers. C/ kā Darbinieku un atbildētāju SIA „/nosaukums/" kā Darba devēju noslēgts darba līgums Nr.2 (lietas 7.lapa).

No minētā līguma 1.punkta izriet, ka Darbinieks stājas darbā pie Darba devēja un Darba devējs pieņem viņu darbā par pārdevēju SIA „/nosaukums/Darbinieks uzsāk darbu ar 2001.gada 1.aprīli.

Saskaņā ar minētā līguma 3.2.1.punktu Darba devējs uzņēmies maksāt darbiniekam nolīgto darba samaksu saskaņā ar darba likumdošanu un šā līguma nosacījumiem darba algu Ls 200.

Minētā līguma 4.punktā noteikts, ka Darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku.

No prasības pieteikuma izriet, ka prasītāja pie atbildētājas strādājusi no 2001.gada 1.aprīļa līdz 2013.gada 30.septembrim, kad darba tiesiskās attiecības izbeigtas, pamatojoties uz Darba devēja 2013.gada 23.augusta paziņojumu par darba līguma izbeigšanu Nr.DL2/13, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu (lietas 13.lapa).

Starp pusēm nepastāv strīds par to, ka darba tiesiskās attiecības izbeigtas 2013.gada 30.septembrī.

Starp pusēm nepastāv strīds arī par to, ka no 2011.gada 1.decembra līdz 2013.gada 30.septembrim prasītāja darba pienākumus saskaņā ar noslēgto darba līgumu nav pildījusi, taču starp pusēm pastāv strīds par to, vai no 2011.gada 1.decembra līdz darba tiesisko attiecību izbeigšanai – 2013.gada 30.septembrim prasītājai bijis piespiedu darba kavējums.

Atbilstoši Darba likuma 28.panta otrajai daļai ar darba līgumu darbinieks uzņemas veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, bet darba devējs maksāt nolīgto darba samaksu.

Tiesa pievienojas Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse lietās par individuālajiem darba strīdiem" izteiktajai atziņai, ka atsevišķos gadījumos darba devējam ir pienākums maksāt atlīdzību, nesaņemot pretizpildījumu. Gadījumi, kad darba devējam ir pienākums izmaksāt atlīdzību, ja darbinieks neveic darbu attaisnojošu iemeslu dēļ, ir noteikti Darba likuma 73. un 74.pantā. Ja šādu attaisnojošu iemeslu nav, tad darba devējam, nesaņemot pretizpildījumu/darbu, nav pienākums maksāt nolīgto atlīdzību (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojums "Tiesu prakse lietas par individuālajiem darba strīdiem" 2010/2011, 41.lpp).

Kā izriet no prasības pieteikuma un prasītājas pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, tad no 2011.gada 1.decembra prasītāja nav varējusi iekļūt savā darba vietā /adrese/, jo durvis bijušas aizslēgtas un no iekšpuses aizkrāmētas ar plauktiem. Atkārtoti ierodoties savā darba vietā, prasītāja konstatējusi, ka santehnikas veikals viņas darba vietā vairs neatrodas, veikala telpās darbojas prasītājai nepazīstami cilvēki, pie durvīm pielikti uzraksti ar cita uzņēmuma nosaukumu.

Prasītāja uzskata, ka no 2011.gada 1.decembra darba devējs pēc savas iniciatīvas prasītāju netika nodarbinājis, un atbildētājas vainas dēļ prasītāja

atradusies piespiedu darba kavējumā, par ko viņai pienākas darba samaksa.

Savukārt no atbildētājas tiesā iesniegtā rakstveida paskaidrojuma un pārstāvja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka, pamatojoties uz pušu mutisku vienošanos, prasītāja no 2011.gada 1.decembra atradusies atvaļinājumā bez darba samaksas saglabāšanas.

Darba likuma 73.panta otrā daļa noteic, ka darbinieka saistība uzskatāma par izpildītu un darba devējam ir pienākums izmaksāt šā panta trešajā daļā noteikto atlīdzību arī tad, ja darba devējs darbinieku nenodarbina vai arī neveic darbinieka saistības izpildījuma pieņemšanai nepieciešamās darbības (dīkstāve). Par dīkstāvi, kas radusies darbinieka vainas dēļ, viņš šo atlīdzību nesaņem.

Minētajā tiesību normā ietverta dīkstāves definīcija, proti, dīkstāve ir situācija, kad darba devējs darbinieku nenodarbina vai neveic darbinieka saistības izpildījuma pieņemšanai nepieciešamās darbības.

No prasītājas pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka prasītāja laika periodā no 2011.gada 1.decembra vismaz 3-4 reizes ieradusies darbā, bet telpās viņa nav varējusi iekļūt, taču rakstveidā pie darba devēja nav vērsusies, nav lūgusi paskaidrot radušos situāciju.

Tiesa uzskata, ka loģiska un pašsaprotama būtu prasītājas aktīva un nekavējoša rīcība, rakstveidā vēršoties pie darba devēja ar pieprasījumu nodrošināt viņu ar darbu, pieprasījumā norādot konkrētos faktus un iemeslus, kas viņai liedz pildīt darba pienākumus atbilstoši noslēgtajam darba līgumam.

Taču lietā nodibināts, ka tikai 2013.gada 18.jūlijā, t.i., vairāk kā pēc pusotra gada, prasītāja ar rakstisku iesniegumu vērsusies pie darba devēja SIA "/nosaukums/", ko apstiprina lietas materiāliem pievienotais /pers.C/ SIA "/nosaukums/" 2013.gada 18.jūlija iesniegums Par darba samaksas parāda samaksu (lietas 11.-12.lapa).

Minētajā iesniegumā norādīts, ka, 2011.gada 1.decembrī, ierodoties savā darba vietā /adrese/, veikala telpās nav varējusi iekļūt. Durvis bijušas aizslēgtas un no iekšpuses aizkrāmētas ar plauktiem. Līdz ar to prasītājai nav bijis iespējams pildīt Darba līgumā noteiktos pienākumus. Arī atkārtoti, ierodoties savā noteiktajā darba vietā, konstatējusi, ka santehnikas veikals tur vairs faktiski neatrodas, veikala telpās darbojas nepazīstami cilvēki, pie durvīm pielikti uzraksti ar cita uzņēmuma nosaukumu.

Iesniegumā norādīts, ka kopš 2011.gada 1.decembra darba devējs pēc savas iniciatīvas prasītāju nenodarbina, un viņa ne savas vainas dēļ atrodas piespiedu darba kavējumā.

Taču, kā izriet no prasītājas Vidzemes reģionālajai Valsts darba inspekcijai 2013.gada 10.maijā adresētā iesnieguma, tad prasītāja iesniegumā norādījusi, ka "pēc atvaļinājuma *darbā neatgriezos*, jo vairs nevēlējos atgriezties notikumos, kas sākās ar 28.08.2011. un joprojām turpinājās. Turklāt nebija, kur atgriezties, jo visās ēkās uz durvīm bija uzraksti SIA "/Nosaukums B/" un SIA "/nosaukums/" tur neatradās" (lietas 38.lapa).

Tādējādi secināms, ka pēc ikgadējā atvaļinājuma izmantošanas, prasītājai nebija vēlēšanās darbā atgriezties, un viņa darbā neatgriezās.

Līdz ar ko tiesa uzskata, ka nepamatots un pilnībā noraidāms ir prasītājas pārstāves tiesas sēdē paustais apgalvojums par to, ka pēc atvaļinājuma prasītāja vairākas reizes ieradusies darbā, un viņai bijusi vēlēšanās darbā atgriezties.

Turklāt, kā redzams no lietas materiāliem pievienotā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Pierīgas nodaļas 2013.gada 24.oktobra paziņojuma Nr.13/2352756 par valsts sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmā uzkrātiem datiem par apdrošināšanas periodiem un 2013.gada 28.novembra paziņojuma par valsts sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmā uzkrātiem datiem par apdrošinātās personas /pers. C/ iemaksām no 12.2011., tad laika periodā no 2012.gada 1.jūnija līdz 2012.gada 15.jūnijam prasītāja atradusies darba tiesiskajās attiecībās ar SIA "/nosaukums A/", bet no 2012.gada 3.septembra līdz 2013.gada 3.jūnijam un 2013.gada 1.septembra līdz 2013.gada 21.oktobrim prasītāja atradusies darba tiesiskajās attiecībās ar /nosaukums B/ ārvalstu filiāli (lietas 9.-10.lapa).

Pie konstatētajiem apstākļiem, ka pēc atvaļinājuma prasītāja darbā nevēlējās atgriezties un arī neatgriezās pēc savas iniciatīvas, tiesa uzskata, ka nav pamata atzīt, ka prasītāja atradusies piespiedu darba kavējumā, par ko viņai pienākas darba samaksa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.panta pirmo daļu puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

No prasības pieteikuma un prasītājas pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka 2013.gada jūnija mēnesī prasītāja uzzinājusi, ka 2011.gada 1.decembrī atbildētāja prasītājai piešķīrusi atvaļinājumu bez darba samaksas saglabāšanas, taču prasītāja šādu atvaļinājumu nav lūgusi, līdz ar ko uzskata, ka šāda atbildētājas rīcība ir nelikumīga un vērsta uz to, lai izvairītos no pienākuma izmaksāt darba samaksu prasītājai.

Savukārt, no atbildētājas rakstveida paskaidrojumiem un pārstāvja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka sakarā ar nesaskaņām sabiedrības dalībnieku starpā, un sabiedrības finansiālo stāvokli, lai ar prasītāju nebūtu jāizbeidz darba tiesiskās attiecības, starp pusēm notikusi mutiska vienošanās, ka prasītāja aiziet atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas līdz brīdim, kad atbildētājas dalībnieki un valde vienosies par komercdarbības turpināšanas iespējām, un valde pieņems citu lēmumu.

No lietas materiāliem redzams, ka 2011.gada 1.decembrī SIA "/nosaukums/" izdevusi rīkojumu Nr.01/122011 par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu, no kura 2.punkta redzams, ka, pamatojoties uz mutisku vienošanos, piešķirt /pers. C/ bezalgas atvaļinājumu līdz valde pieņems citu lēmumu (lietas 32.lapa).

No Valsts darba inspekcijas 2013.gada 11.jūnija atbildes Nr.2013-13 GS-07/90 izriet, ka, veicot pārbaudi pie atbildētājas, konstatēts, ka 2011.gada 1.decembrī SIA izdevusi rīkojumu Nr.01/122011 par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu prasītājai, pamatojoties uz mutisku vienošanos, no 2011.gada 1.decembra līdz brīdim, kad valde pieņems citu lēmumu. Pārbaudes laikā nav gūti pierādījumi tam, ka prasītāja būtu pieprasījusi SIA šādu atvaļinājumu piešķirt (lietas 8.lapa).

Saskaņā ar Darba likuma 153.panta trešo daļu darba devējs pēc darbinieka pieprasījuma var piešķirt darbiniekam atvaļinājumu bez darba samaksas saglabāšanas.

No minētās tiesību normas izriet, ka pamats atvaļinājuma bez darba samaksas saglabāšanas piešķiršanai ir darbinieka pieprasījums.

Tādējādi secināms, ka darbiniekam šis pieprasījums ir jāizsaka darba devējam, norādot uz konkrētiem apstākļiem par šāda atvaļinājuma nepieciešamību.

Tiesa uzskata, ka teorētiski ir iespējama darba devēja un darbinieka mutiska vienošanās par atvaļinājuma bez darba algas saglabāšanas piešķiršanu, kas noformēta ar rakstveida rīkojumu, par ko starp pusēm nepastāv strīds.

Taču, konkrētajā gadījumā prasītāja kategoriski noliedz, ka starp pusēm būtu notikusi mutiska vienošanās par atvaļinājuma piešķiršanu bez darba samaksas saglabāšanas.

Tādējādi faktu, ka šāda mutiska vienošanās notikusi, jāpierāda atbildētājai, kas to apgalvo, nevis prasītājai, kura negatīvu faktu pierādīt nevar.

No apstrīdētā rīkojuma redzams, ka uz tā nav atzīmes par to, ka prasītāja ar rīkojuma saturu būtu iepazinusies.

Atbildētāja nav pierādījusi ne to, ka starp prasītāju un atbildētājas valdes priekšsēdētāju /pers. E/ būtu notikusi mutiska vienošanās, ne to, ka rīkojums prasītājai būtu izsniegts, kā to tiesas sēdē apgalvoja atbildētājas pārstāvis.

Lai arī no 2014.gada 6.augusta tiesas sēdes protokola redzams, ka pēc atbildētājas lūguma tiesa deva atbildētājai iespēju iesniegt papildus pierādījumus līdz 2014.gada 29.augustam, taču tiesai nekādi papildus pierādījumi iesniegti netika (lietas 24.lapa).

Tāpat no lietas materiāliem – 2015.gada 3.februāra tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa apmierināja atbildētājas lūgumu pieaicināt lietā kā liecinieku /pers. E/ (lietas 35.lapa), taču kā redzams no 2015.gada 12.oktobra tiesas sēdes protokola, tad atbildētājas pārstāvis neuzturēja lūgumu par liecinieka nopratināšanu (lietas 54.lapa).

Tādējādi, tiesa atzīst, ka atbildētāja nav pierādījusi faktu, ka starp pusēm notikusi mutiska vienošanās par atvaļinājuma piešķiršanu prasītājai bez darba samaksas saglabāšanas.

Tiesa nepiekrīt atbildētājas pārstāvja uzskatam, ka atbildētājas 2011.gada 1.decembra rīkojums ir spēkā esošs tikai tāpēc, ka prasītāja to nav apstrīdējusi.

Darba likuma 6.panta pirmā daļa noteic, ka nav spēkā darba koplīguma, darba kārtības noteikumu, kā arī darba līguma un darba devēja rīkojumu noteikumi, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli.

Tiesa atzīst, ka gan prasības pieteikumā, gan tiesas sēdē prasītājas pārstāve pamatoti norādījusi, ka šāds rīkojums nav spēkā uz Darba likuma 6.panta pamata.

Tiesa atzīst, ka prasītājai nebija jāapstrīd atbildētājas izdotais rīkojums par atvaļinājuma bez darba samaksas piešķiršanu prasītājai, jo tas ir pretrunā ar darba likuma 6.panta pirmajā daļā noteikto.

Tādējādi, pamatojoties uz Darba likuma 6.panta pirmo daļu, atbildētājas – SIA "/nosaukums/" 2011.gada 1.decembrī izdotā rīkojuma Nr.01/122011 2.punkts par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu /pers. C/ atzīstams par spēkā neesošu no tā izdošanas brīža.

Arī juridiskajā literatūrā norādīts, ka Darba devējs saskaņā ar Darba likuma 6.pantu nav arī tiesīgs izdot tādus rīkojumus, kas ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem un pasliktina darbinieka stāvokli. Šādi rīkojumi nav spēkā no to izdošanas brīža. Piemēram, darba devēja vienpusējs rīkojums, ar kuru darbiniekam tiek piešķirts atvaļinājums bez darba samaksas saglabāšanas (ikdienā dēvēts par "bezalgas atvaļinājumu") (sk. Darba likums ar komentāriem. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība. Autors: Zvērinātu advokātu birojs "BDO Zelmenis & Liberte", 2010.gads, 122.lpp.).

Pie konstatētajiem apstākļiem, ka tiesa atzinusi par spēkā neesošu atbildētājas 2001.gada 1.decembra rīkojumu par bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu prasītājai, taču nav konstatējusi prasītājas piespiedu darba kavējumu no 2011.gada 1.decembra līdz 2013.gada 30.septembrim, tiesa uzskata, ka prasība daļā par darba samaksas Ls 4400 (6260,64 *euro*) piedziņu ir nepamatota, līdz ar ko noraidāma.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas arī neizmaksāto atlaišanas pabalstu trīs mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, kas ir Ls 600 (853,72 *euro)*.

Darba likuma 128.panta pirmā daļa noteic, ka, atlaižot darbinieku no darba, visas naudas summas, kas viņam pienākas no darba devēja, izmaksājamas atlaišanas dienā.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētāja prasītājai darba līgumu uzteikusi saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu (lietas 13.lapa).

Darba likuma 112.pants noteic, ja darba koplīgumā vai darba līgumā nav noteikts lielāks atlaišanas pabalsts, uzteicot darba līgumu šā likuma 100.panta piektajā daļā un 101.panta pirmās daļas 6., 7., 8., 9., 10. vai 11.punktā noteiktajos gadījumos, darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam atlaišanas pabalstu šādā apmērā:

1) viena mēneša vidējās izpeļņas apmērā, ja darbinieks pie attiecīgā darba devēja bijis nodarbināts mazāk nekā piecus gadus;

2) divu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, ja darbinieks pie attiecīgā darba devēja bijis nodarbināts piecus līdz 10 gadus;

3) triju mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, ja darbinieks pie attiecīgā darba devēja bijis nodarbināts 10 līdz 20 gadus;

4) četru mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, ja darbinieks pie attiecīgā darba devēja bijis

nodarbināts vairāk nekā 20 gadus.

Atbilstoši Darba likuma 112.panta 3.punkta noteikumiem un, ņemot vērā prasītājas nostrādāto gadu skaitu pie atbildētājas (2001.gada 31.marts līdz 2013.gada 30.septembris – vairāk kā 10 gadi), tiesa atzīst par pamatotu prasību daļā par atlaišanas pabalsta Ls 600 (853,72 *euro)* piedziņu, no minētās summas ieturot nodokļus.

Atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām (1.panta pirmā punkta 1.apakšpunkts, 2.pants) prasītāja kā nodokļu maksātāja ienākumi, kuri gūti pie atbildētāja, apliekami ar iedzīvotāju ienākuma (algas) nodokli. Tāpat saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām (4.panta pirmā punkta 1.apakšpunkts, 17.panta pirmais punkts) darba devējs minēto nodokli aprēķina un iemaksā budžetā, veicot tā ieturēšanu no izmaksājamām summām.

Saskaņā ar likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 5.pantā noteikto prasītāja ir sociāli apdrošināma persona, tādējādi no darbinieka (prasītājas) darba algas darba devējs (atbildētāja) saskaņā ar likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" normām (18.panta otro daļu, 21.panta pirmo, otro daļu) aprēķina, ietur un veic sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasītāja, iesniedzot prasības pieteikumu tiesā, bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktu, kas noteic, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par darba samaksas piedziņu un citiem darbinieku prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām vai ir ar tām saistīti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu par katru prasības pieteikumu maksājama valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro*, — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*.

Tādejādi valsts nodeva, kas valsts labā piedzenama no atbildētājas, ir 128,06 *euro* (15% no 853,72 *euro).*

No lietas materiāliem - ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu uzziņas lapas redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu šajā lietā ir 9,30 *euro*, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu piedzenami no atbildētājas valsts labā.

Prasītāja no atbildētājas lūgusi piedzīt arī izdevumus advokāta palīdzības samaksai.

Lietas materiāliem pievienots Latvijas Zvērinātu Advokātu kolēģijas 2014.gada 6.augusta orderis Nr.100768, izsniegts advokātam Ievai Sakovičai ar uzdevumu /pers. C/ pārstāvība civillietā tiesā, atbildētāja SIA "/nosaukums/lietas 21.lapa).

Lietas materiāliem pievienota Zvērinātu advokātu kolēģijas 2014.gada 5.augusta kvīts VA Nr.041608, no kuras redzams, ka /pers. C/ samaksājusi /pers. R/ 102,85 *euro* par pārstāvību tiesas sēdē uz pilnvaras pamata Siguldas tiesā, atbildētājs SIA "/nosaukums/" (lietas 19.lapa).

Savukārt no lietas materiāliem pievienotās Zvērinātu advokātu kolēģijas 2015.gada 9.oktobra kvīts VA Nr.041649 redzams, ka /pers. C/ samaksājusi /pers. R/ 50 *euro* par pārstāvību civillietā tiesā 12.10.15., atbild. SIA "/nosaukums/" (lietas 53.lapa).

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkts noteic, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi – izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro,* - to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Atbilstoši minētā panta otrajai daļai ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, (..).

Tādējādi, ievērojot minēto tiesību normu noteikumus, tiesa atzīst, ka no atbildētājas prasītājas labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi – izdevumi advokāta palīdzības samaksai 152,85 *euro* apmērā.

Atbilstoši Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā ar 2014.gada 1.janvāri un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.panta otrās daļas un 7.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja piedzenamās summas

konvertējamas *euro*.

Euro ieviešanas kārtības likuma 4.pantā noteikts, ka sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Atbilstoši minētajam Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā neatsaucami fiksētais pārejas kurss no lata uz *euro* ir 1 EUR=0,702804 LVL.

Prasītāja, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi ir par darba samaksas piedziņu, lūdz noteikt nekavējošo sprieduma izpildi.

Atbilstoši Darba likuma 59.pantam darba samaksa ir darbiniekam regulāri izmaksājamā atlīdzība par darbu, kura ietver darba algu un normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktās piemaksas, kā arī prēmijas un jebkuru cita veida atlīdzību saistībā ar darbu.

Tādējādi, tiesa uzskata, ka apmierināms prasītājas lūgums un nosakāma sprieduma nekavējoša izpilde daļā par atlaišanas pabalsta piedziņu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesāšanās izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 42.panta pirmo daļu, 43.panta pirmās daļas 1.punktu, 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, otro daļu, 97., 190., 193., 204.[1] , 205.panta pirmās daļas 2.punktu, tiesa

n o s p r i e d a

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no SIA „/nosaukums/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, atlaišanas pabalstu 853,72 *euro* (astoņi simti piecdesmit trīs *euro* 72 centi), ieturot sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokli atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli prasībām".

Piedzīt no SIA "/nosaukums/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus- izdevumus advokāta palīdzības samaksai 152,85 *euro* (viens simts piecdesmit divi *euro* un 85 centi).

Noraidīt prasību daļā par neizmaksātās darba algas 6260,64 *euro* (seši tūkstoši divi simti sešdesmit *euro* un 64 centi) piedziņu.

Piedzīt no SIA „/nosaukums/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu 128,06 *euro* (viens simts divdesmit astoņi *euro* 06 centi), nosakot tās samaksu šādā kontā: saņēmējs: Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,30 *euro* (deviņi *euro* 30 centi), nosakot to samaksu šādā kontā: saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Noteikt, ka spriedums daļā par atlaišanas pabalsta piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt atbildētājai sprieduma labprātīgas izpildes termiņu tiesāšanās izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas izdevumu samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas rajona tiesas Siguldā, Šveices ielā 27, kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā Siguldā, Šveices ielā 27.

Tiesnese I.Riekstiņa